

Četvrti seminar Sustava znanstvenih organizacija "Ne pucajte u knjižničara", Zagreb, 7–8. studenoga 2003.

Sustav znanstvenih informacija (SZI) program je Ministarstva znanosti i tehnologije RH pokrenut 1994. godine. Njime je obuhvaćen niz djelatnosti i projekata sa zajedničkom svrhom pretvaranja knjižnica u informacijska središta koja bi obrađivala podatke te pružala usluge pristupa i traženja informacija za znanstveni i akademski rad. Jezgru sustava u kojem će bilo koji član akademske i istraživačke zajednice moći do znanstvenih informacija čine znanstvene i fakultetske knjižnice koje obrađuju i daju na upotrebu informacije potrebne za rad znanstvenika, organizirane u podsustava prema području svoga djelovanja.

U sklopu SZI-a do sada su predviđeni sljedeći projekti:

- *Sustav znanstvenih informacija*, čija je svrha izgraditi informacijski sustav kao podršku znanstveno-istraživačkom radu te akademskoj izobrazbi u RH. Njega čine podsustavi znanstvenih područja (klasifikacija MZT RH), odnosno knjižnice čiji fondovi djelomice ili u cijelosti pripadaju tematici određenoga podsustava. Svrha je projekta mogućnost pretraživanja fondova knjižnica preko Interneta, brži protok informacija, racionalnost u obradi informacija, nabavi i uporabi informacijskih izvora te dostupnost znanstvenim publikacijama. Trenutačno je aktivno pet podsustava: biomedicina, prirodoslovlje, tehnika, humanistika i društvene znanosti. Podsustav društvenih znanosti, čiji je koordinator Ekonomski fakultet u Zagrebu, pokrenut je posljednji (2002), a u njega se 2003. uključila i knjižnica HDA. Djelatnici knjižnice HDA prisustvovali su i II. seminaru podsustava posvećenom sadržajnoj obradi ovoga područja i pretraživanju bibliografskih baza podataka, održanom u lipnju u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara NSK.
- *Nabava stranih časopisa online*, unutar kojega je potrebno organizirati izvođenje godišnje nabave stranih časopisa te uspostaviti informatičku i organizacijsku podršku za kvalitetno provođenje nabave.
- *Bibliografske baze podataka online*, čija je svrha znanstvenoj i akademskoj zajednici omogućiti pristup bibliografskim bazama podataka s najnovijim informacijama koje su im potrebne u njihovu znanstveno-istraživačkom radu. U sklopu projekta treba odabrati i prikupiti bibliografske baze podataka koje su najpotrebnije akademskoj i istraživačkoj zajednici te omogućiti jednostavan mrežni pristup i uporabu.
- *Osnovna djelatnost knjižnica*, čija je svrha utvrditi standarde za knjižničare zaposlene u sustavu visokog obrazovanja. U sklopu projekta izrađen je model prevođenja zvanja knjižničara i model permanentnog obrazovanja knjižničara.
- *Hrvatska znanstvena bibliografija*, sa svrhom organiziranja prikupljanja i obrade bibliografije znanstvenih radova, odnosno spajanja na jednom mjestu svih radova objavljenih unutar određenoga razdoblja, kako bi se na taj način osiguralo aktualne i točne informacije o radovima koji su objavljivali domaći znanstvenici.
- *Nabava softvera za knjižnično poslovanje*, odnosno informatizacija knjižničnoga poslovanja radi podizanja učinkovitosti i kvalitete usluge knjižnica.

- *Seminar SZI* koji se bavi permanentnim obrazovanjem knjižničara, a svrha mu je okupljanje knjižničara visokoškolskih i institutskih knjižnica radi razmjene mišljenja i iskustva o novim smjerovima razvoja knjižničarstva i informacijskih znanosti.

Ovogodišnji je, četvrti po redu, Seminar SZI pod nazivom "Ne pucajte u knjižničara" održan na Fakultetu elektrotehnike i računarstva u Zagrebu, a bio je posvećen ulozi knjižnica kako ju vide korisnici, upravljači, financijeri, izdavači, urednici znanstvenih časopisa i dobavljači. U uvodnom je izlaganju, *Open access to scientific and scholarly research literature*, Peter Suber (Earlham College, Richmond, Indiana, USA) dao pregled najnovijih događanja o trenutno vrlo aktualnoj temi u knjižničarskim, znanstvenim i nakladničkim krugovima – pitanju otvorenoga pristupa znanstvenim radovima. Premda su do sada nakladnici bili protiv te mogućnosti, pod pritiskom se znanstvene zajednice sve više okreću toj inicijativi. U tom su duhu pokrenute i brojne međunarodne inicijative, a sudionici su seminara upoznati s tekstom Berlinske deklaracije o otvorenom pristupu znanstvenom znanju. Idući je blok predavanja *Ali zaista, što to vi knjižničari radite? Tko vas uopće treba?* (Petar Filipić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu), *Gledajući sa Zrinjevca* (Diana Šimić, Ministarstvo znanosti i tehnologije), *Kako unaprijediti sistem znanstvenih informacija u Hrvatskoj?* (Biserka Kojić-Prodić, Institut Ruđer Bošković, Zagreb), *Potreba za dnevnim informacijama iz svijeta biomedicinskih istraživanja i razvoja novih lijekova* (Slobodan Vukičević, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), *Tko (zapravo) puca na knjižničare – kako se (ne) vidimo?!* (Josip Stipanov, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb) i *Library Connect: an Elsevier campaign to connect with librarians* (Sandra Grijzenhout-Möller, Elsevier Science, Amsterdam), bio posvećen pitanjima međusobne suradnje specijalnih knjižnica i njihovih matičnih ustanova, suradnji knjižnica i nakladnika, mjestu knjižnica i knjižničara u informacijskom društvu te ulozi knjižnica u obradi i pretraživanju znanstvenih informacija.

Drugi je dan seminara započeo izlaganjem Marule Vujasinović, *Trka s preprekama u pet staza*, u kojem je prikazala dosadašnji rad svih podsustava te stanje svih knjižnica uključenih u projekt SZI. Dragutin Katalenac (Gradska i sveučilišna knjižnica u Osijeku) u *Coup de grace za sveučilišne knjižnice* predstavio je djelatnost i ulogu sveučilišnih knjižnica u Hrvatskoj u svjetlu postojećih pravnih propisa, a Ana Marušić s Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u svom je izlaganju *(Mali) znanstveni časopisi i knjižnice: kako surađivati?*, na primjeru časopisa Croatian Medical Journal (CMJ) čija je glavna urednica, pokazala put kojim je taj časopis iz male znanstvene sredine u desetak godina postao citiran u svim svjetskim relevantnim izvorima. U izlaganju *Sveučilišne knjižnice i novi pristupi akademskom obrazovanju* Tatjana Aparac Jelušić (Pedagoški fakultet Sveučilišta u Osijeku) iskazala je potrebu za modernizacijom fakultetskog obrazovanja knjižničara u suvremenom informacijskom okruženju kao i potrebu za profilacijom različitih tipova knjižara, dok je Ivan Mihel (Lilita, Zagreb) u izlaganju *007 & Librarian: who has license to ...?* iznio kako društvo percipira knjižnice kao informacijske izvore.

Nakon izlaganja održano je više radionica posvećenih elektroničkim časopisima i knjigama, pretraživanju znanstvenih baza podataka, promicanju knjižničnih usluga i novostima u svakodnevnom radu knjižnica (digitalizacija građe, stručna obrada CD-a, izrada promotivnoga knjižničnog letka, uporaba ScienceDirect-a, INSPEC).

Vlatka Lemić